

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLAS IV (OBOWIĄZUJĄCE W I I II PÓŁROCZU)

Wymagania na ocenę celującą:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował pełną wiedzę i umiejętności wskazane w programie nauczania języka polskiego w danej klasie, samodzielnie i twórczo posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami, bierze udział w olimpiadach i konkursach, jest aktywny, chętnie podejmuje się wykonywania prac nadobowiązkowych.

Wymagania na ocenę bardzo dobrą:

Uczeń:

- czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści,
- wykorzystuje wysłuchane wypowiedzi we własnej pracy,
- twórczo wykorzystuje informacje z tekstu,
- wyjaśnia funkcję autora i narratora w tekście,
- określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego,
- wyodrębnia elementy charakterystyczne dla różnych form gatunkowych,
- hierarchizuje informacje,
- odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio,
- odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od prostych znaczeń przenośnych,
- wyciąga wnioski z tekstu,
- określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia,
- określa funkcje słowników,
- korzysta z różnych źródeł informacji,
- wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu i określeń w zdaniu,
- wyodrębnia równoważnik zdania w tekście,
- wskazuje różnice między rzeczownikiem, czasownikiem, przymiotnikiem i przysłówkiem,
- określa funkcje form liczb, czasów, rodzajów i osób w wypowiedzi,
- nazywa emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji,
- opisuje emocje towarzyszące odbiorowi tekstów kultury,
- komentuje sytuację bohatera,
- posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci,
- wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury i filmu,
- określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej,
- wypowiada się na temat elementów fantastycznych w utworach współczesnych,
- objaśnia funkcje językowych środków stylistycznych,
- używa pojęć wiersz ciągły, stroficzny, rymowy, bezrymowy podczas analizy wiersza,
- rozpoznaje środki wyrazu charakterystyczne dla pantomimy,
- określa właściwości i funkcje poszczególnych planów filmowych,
- nazywa tworzywo przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk),
- stosuje słownictwo określające następstwo zdarzeń,
- określa motywy działania bohatera,

- wyjaśnia funkcję przysłowia,
- odczytuje proste symbole i alegorie,
- formułuje samodzielnie przesłanie baśni,
- odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury,
- czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami,
- świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi,
- dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu,
- formułuje pytania o charakterze uogólniającym,
- podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się,
- redaguje użytkowe formy wypowiedzi, stosując środki językowe podkreślające intencję wypowiedzi,
- redaguje opowiadanie charakteryzujące się bogactwem językowym oraz opis przedmiotu i miejsca,
- rozplanowuje kompozycję układu treści w różnych formach notatek,
- dba o zwięźłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego,
- reaguje na wypowiedzi innych rozmówców,
- czytając głośno, przekazuje intencję tekstu,
- głosowo interpretuje tekst,
- zapisuje poprawnie wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe,
- przekształca zdanie pojedyncze w równoważnik zdania i odwrotnie, ze świadomością celu,
- poprawnie stosuje w wypowiedzi wyrazy o trudnej odmianie,
- używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy,
- stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni:
 - rz, ż, ó, u, h, ch,
 - nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami,
 - wielką i małą literą,
 - ą i ę,
 - i po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów,
- poprawnie używa różnych znaków interpunkcyjnych,
- stosuje świadomie w swoich wypowiedziach związki frazeologiczne.

Wymagania na ocenę dobrą:

Uczeń:

- czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa,
- nawiązuje do wypowiedzi innych we własnej pracy,
- samodzielnie wydobywa z tekstu istotne informacje,
- określa relacje autor – narrator – czytelnik (słuchacz),
- odróżnia tekst literacki od informacyjnego,
- zna funkcje różnych form gatunkowych wypowiedzi,,
- odróżnia informacje ważne od drugorzędnych,
- dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio,
- rozumie proste przenośne znaczenia wyrazów,
- wyodrębnia przesłanki w tekście,
- wyodrębnia w tekście części kompozycyjne,
- korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych,

- korzysta z informacji zawartych w encyklopedii,
- rozróżnia wyrazy określane i określające,
- rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte oraz nierozwinięte i rozumie ich funkcje,
- odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych,
- rozpoznaje w tekście formy osób,
- rozpoznaje emocje wyrażane gestami i postawą,
- opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury,
- porównuje sytuację bohatera z własnymi doświadczeniami,
- prezentuje swój pogląd na temat bohatera,
- odróżnia prozę od poezji,
- odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości,
- wypowiada się na temat fantastyki w baśniach,
- wskazuje w tekście literackim epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienia i ożywienia),
- określa rolę rymów w wierszu,
- wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne,
- rozpoznaje poszczególne plany filmowe,
- wyjaśnia różnicę między filmem animowanym a innymi gatunkami filmowymi,
- analizuje przebieg zdarzeń,
- wypowiada się na temat uczuć i przeżyć bohatera,
- wymienia cechy opowiadania, komiksu, baśni tradycyjnej i współczesnej,
- odczytuje przenośne sensy utworu opartego na nieskomplikowanych konstrukcjach metaforycznych,
- odczytuje przesłanie baśni,
- zestawia wartości i ich przeciwieństwa na zasadzie kontrastu,
- czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki,
- wypowiada się logicznie na podany temat związany z poznanymi tekstami kultury,
- stosuje formy grzecznościowe w wypowiedzi ustnej i pisemnej (pozdrowienia, list, życzenia SMS),
- formułuje pytania o zróżnicowaną budowę,
- posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności,
- redaguje użytkowe formy wypowiedzi, stosuje odpowiednie słownictwo,
- redaguje opowiadanie twórcze oraz rozwinięty opis przedmiotu i miejsca,
- tworzy wypowiedzi zgodne z cechami kompozycyjnymi danej formy,
- stosuje jednolitą formę wypowiedzi (bez czasownika) w zapisie planu ramowego,
- włącza się do rozmowy w kulturalny sposób,
- czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne,
- artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji,
- używa wypowiedzi wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji,
- tworzy poprawne wypowiedzenia pojedyncze i złożone,
- stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych,
- uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości,
- stosuje w większości wyrazów zasady pisowni:
 - rz, ż, ó, u, h, ch,
 - nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami,
 - wielką i małą literą,

- ą i ę,
- i po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów,
- stosuje poprawnie kropkę w zapisie dat,
- odróżnia wyrazy pokrewne od bliskoznacznych.

Wymagania na ocenę dostateczną:

Uczeń:

- czyta poprawnie tekst, zwracając uwagę na znaki interpunkcyjne,
- słucha uważnie całości wypowiedzi nauczyciela i uczniów,
- określa główną myśl tekstu,
- odróżnia autora od narratora,
- rozpoznaje tekst informacyjny,
- rozróżnia formy gatunkowe wypowiedzi,
- porządkuje informacje z tekstu,
- odczytuje informacje wyrażone wprost,
- rozumie dosłowne znaczenia wyrazów,
- określa prawdziwość informacji dotyczącej tekstu,
- zna pojęcie akapit,
- zna budowę słownika ortograficznego,
- wyszukuje hasła w encyklopedii,
- rozpoznaje podmiot i orzeczenie w zdaniu, wyodrębnia związek główny,
- odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez czasownika,
- rozpoznaje w wypowiedziach rzeczownik, czasownik, przymiotnik i przysłówki,
- rozpoznaje w tekście formy czasów i rodzajów gramatycznych,
- rozpoznaje emocje na podstawie wyrazu twarzy,
- opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich,
- określa sytuację bohatera literackiego i filmowego,
- wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohatera,
- rozpoznaje różne teksty kultury,
- odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości,
- wymienia nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego,
- odróżnia uosobienie od ożywienia,
- odróżnia wiersz ciągły od stroficznego i rymowy od wiersza bez rymów,
- posługuje się terminami kostium, rekwizyt w kontekście widowiska teatralnego,
- posługuje się pojęciami związanymi z filmem (aktor, reżyser, kadr, plan filmowy),
- rozpoznaje wybrane gatunki filmowe,
- omawia wydarzenia w tekście,
- krótko prezentuje najistotniejsze informacje o bohaterze,
- odróżnia wiersz od innych tekstów kultury,
- odbiera różne teksty kultury na poziomie dosłownym,
- wie, że obecność przesłania jest jedną z cech baśni,
- rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich,
- czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony,
- krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością,

- dostosowuje sposób przedstawiania do sytuacji komunikacyjnej,
- formułuje logiczne pytania do tekstu,
- stosuje różne typy wypowiedzi w zależności od zamierzonego celu,
- redaguje samodzielnie użytkowe formy wypowiedzi,
- redaguje samodzielnie opowiadanie odtwórcze, opis przedmiotu i miejsca,
- wyróżnia istotne treści w tekstach użytkowych,
- sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy wypowiedzi,
- mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie,
- czytając głośno, uwzględnia przecinki w wypowiedzeniach,
- recytuje tekst poetycki,
- używa świadomie wypowiedzi oznajmujących, pytających i rozkazujących,
- tworzy poprawne wypowiedzenia pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte,
- przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennej, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej,
- używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach,
- stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni:
 - rz, ż, ó, u, h, ch,
 - nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami,
 - wielką i małą literą,
 - ą i ę,
 - i po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów,
- stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzi,
- tworzy rodziny wyrazów.

Wymagania na ocenę dopuszczającą:

Uczeń:

- czyta poprawnie tekst, wyznaczając głosowo granice zdań,
- słucha uważnie wypowiedzi nauczyciela i uczniów,
- określa temat tekstu,
- zna pojęcia autor, narrator, czytelnik, słuchacz,,
- rozpoznaje tekst literacki
- rozpoznaje formy gatunkowe wypowiedzi (zaproszenie, życzenie, ogłoszenie, przepis),
- wydobywa z tekstu wskazane informacje,
- wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost,
- rozumie treść pytań, poleceń i nieskomplikowanych informacji,
- zna pojęcie prawda, fałsz,
- zna pojęcie tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie,
- korzysta ze słownika ortograficznego,
- potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii,
- zna pojęcia podmiot, orzeczenie, określenia,
- zna pojęcie zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte,
- wie, na jakie pytania odpowiada rzeczownik, czasownik, przymiotnik i przysówek,
- rozpoznaje w tekście formy liczb odmiennej części mowy,

- odczytuje proste znaki i piktogramy,
- nazywa reakcje czytelnice,
- wypowiada się na temat sytuacji bohatera literackiego i filmowego,
- wypowiada się na temat postaci literackiej,
- odróżnia dzieło literackie od filmu,
- zna pojęcie fikcja literacka,
- wymienia prawdopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego,
- zna pojęcie epitet, porównanie, przenośnia,
- rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu,
- posługuje się terminami scena, aktor w kontekście widowiska teatralnego,
- przedstawia wybrane fakty dotyczące historii kina,
- odróżnia film od programu informacyjnego,
- wyodrębnia wydarzenia w tekście,
- wie, że bohater jest jednym z elementów świata przedstawionego w utworze,
- identyfikuje opowiadanie, komiks, baśń, przysłowie,
- odczytuje teksty literackie na poziomie dosłownym,
- używa pojęcia przesłanie w odniesieniu do baśni,
- posługuje się pojęciami dobro – zło w odniesieniu do treści baśni,
- czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego,
- udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania,
- przedstawia się w kilku zdaniach,
- formułuje poprawnie pytania podczas rozmowy,
- tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje, np. prośbę, polecenie, podziękowanie, przepraszanie,
- redaguje według podanego wzoru użytkowe formy wypowiedzi: list prywatny (tradycyjny i e-mail), kartkę z pozdrowieniami, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, przepis kulinarny, proste notatki w różnych formach,
- redaguje według podanego wzoru opowiadanie odtwórcze, opis przedmiotu, opis miejsca,
- wydziela margines i dba o estetykę tekstu,
- sporządza według podanego wzoru odtwórczy plan ramowy wypowiedzi,
- słucha z uwagą uczestników rozmowy,
- czytając głośno, uwzględnia kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń,
- wygłasza tekst z pamięci,
- rozróżnia wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące,
- buduje logiczne zdania,
- stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennej,
- tworzy przysłówki od przymiotników,
- zna zasady pisowni:
 - rz, ż, ó, u, h, ch,
 - nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami,
 - wielką i małą literą,
 - ą i ę,
 - i po spółgłoskach,

- zamyka wypowiedzenia oznajmujące kropką,
- operuje poprawnie słownictwem skoncentrowanym przede wszystkim wokół tematów: dom, rodzina, szkoła i nauka, środowisko przyrodnicze i społeczne.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiedzy i umiejętności objętych podstawą programową, nie jest w stanie wykonać (nawet przy pomocy nauczyciela) zadań o elementarnym stopniu trudności, a braki te uniemożliwiają mu dalsze zdobywanie wiedzy.